

Αρχαία Ελεύθερα:

Η επιστημονική έρευνα συναντά την ιδιωτική πρωτοβουλία

Σάτρα, Σάωρος, Απολλωνία είναι, σύμφωνα με τους λεξιγράφοι, ορισμένα από τα πρώτα ονόματα της Αρχαίας Ελεύθερας στο Ρεθύμιο Κρήτης, μιας πόλης με ιστορία 4000 περίπου ετών.

Το 1985, ο τομέας Αρχαιολογίας του Παν/μίου Κρήτης ξεκίνησε συστηματικές ανασκαφές στην περιοχή του λόφου Πρινέ, με επικέντρωση των εργασιών στην ανασκαφή του γεωμετρικού νεκροταφείου της Ορθής Πέτρας. Πολλύτητα ευρήματα έρχονται στο φως από τη χρονική περίοδο 870/850 π.Χ. έως και τις αρχές του βου αιώνα.

Η προσπάθεια να καταστεί γνωστό στο ευρύτερο κοινό κάθε στοιχείο από τα κατάλοιπα ενός πολιτισμού που «ανδύεται» στο φως μέσα από την ανασκαφή, βρήκε σύμφωνους και συμπαράστατες την Μάρι Δασκαλαντάκη και την Grecotel, που αγάπησαν το έργο του καθηγητή ανασκαφέα Νίκου Σταμπολιδή.

Η συνεργασία τους έχει ως αποτέλεσμα την οργανωμένη και ολοκληρωμένη προσέγγιση του ανασκαφικού χώρου και των ευρημάτων. Μέσα σε διάστημα δύο ετών πραγματοποιήθηκε σημαντικό έργο επιστημονικό και διαχειριστικό χαρακτήρα:

— Εκπονήθηκε από την Grecotel Σειτές πρότυπο «σχέδιο διαχείρισης» του ανασκαφικού χώρου και της ευρύτερης περιοχής της Ελεύθερας, σε συνεργασία με τα Παν/μια Cambridge και Κρήτης, συγκράσεις δε παρακολουθήθηκαν με επιμέλεια και διεκπεραιώθηκαν οι γραφειοκρατικές διαδικασίες επικορήγησης των ανασκαφικών έργων.

— Επιδιώχθηκε και επιτεύχθηκε ο χαρακτηρισμός της περιοχής ως αρχαιολογικές ζώνες Α, Β και Γ, για να προστατευθεί ο σημαντικός αυτός χώρος.

— Οργανώθηκαν και χρηματοδοτήθηκαν δύο αρχαιολογικές εκθέσεις με θέμα την Ελεύθερα. Η πρώτη πραγματοποιήθηκε στο αρχαιολογικό μουσείο Ρεθύμιου (Ιούλιος-Δεκέμβριος 1993) και η δεύτερη, με την ευγενή φιλοξενία της κας Αικ. Γουλανδρή, σε πτέρυγα του μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης στην Αθήνα, όπου παρέμεινε για όλο το 1994. Για την έκθεση των ευρημάτων ειδικό συμβούλιο από την Grecotel επισκεπήθηκαν το Βρετανικό μουσείο και συζητήσαν τεχνικές και άλλες απόψεις για την εγκατάσταση και την πρωτότυπη και διδακτική παρουσίασή τους. Στόχος ήταν η δημιουργία μιας μουσειακής έκθεσης, όπου η ζωντανή προβολή των εκθεμάτων και η προοικτική οργανωμένη ενημέρωση προκαλούν το ενδιαφέρον και εκπαιδεύουν ακόμα και τον ανυποψίαστο θεατή, εμβαθύνοντας με ευκολία σε μια θεματική ενότητα. Σχεδιάστηκαν απ' αρχής θιρίνες, φωτισμός, μακέτες, ζωγραφικές αναπαραστάσεις καθώς και κατασκευές ειδικές μέσα στο χώρο, ώστε να αναδεικνύονται τα και προβάλλονται τα ευρήματα με πρωτότυπο, σύγχρονο τρόπο.

— Προβλήθηκε η έκθεση στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, οργανώθηκαν εκπαιδευτικά προγράμματα και διαλέξεις, με αποτέλεσμα να επισκεφθούν την έκθεση χιλιάδες μαθητές στην Κρήτη και στην Αθήνα καθώς και επισκέπτες από όλο τον κόσμο.

— Για τη δημιουργία εσόδων για τη συνέχιση του ανασκαφικού έργου έγιναν:

α. Εκδόσεις επιστημονικών καταλόγων, συνοδευτικών εντύπων, καρτών, αφισών, μεταξοτυπιών, τα οποία διέθετε μέσα από τα Doron Societies (ειδικά μαγαζακία των ξενοδοχείων, όπου η Grecotel προβάλλει τις περιβαλλοντικές και πολιτιστικές πρωτοβουλίες της).

β. Δώρα με θέματα από τον αρχαιολογικό χώρο προς τους επαναλαμβανόμενους πελάτες των ξενοδοχείων της εταιρείας.

γ. Οργανωμένες ξεναγήσεις επισκεπτών στον αρχαιολογικό χώρο.

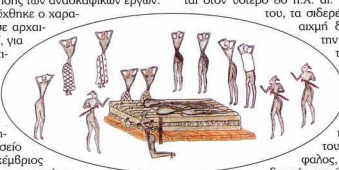
Για όλα τα παραπάνω η Grecotel τιμήθηκε με το βραβείο Νέου Χορηγού 1994 της ΟΜΕΠΟ.

«Η γνώση ότι ο πολιτισμός αποτελεί αναπόσπαστο πριζέτιον στοιχείο του Ελληνικού Περιβάλλοντος, και, ως τέτοιο, πρέπει να διαφυλάσσεται και να προάσσεται με δυναμισμό», αποτέλεσε τη φιλοσοφία χορηγικής δράσης των ανθρώπων της Grecotel, μιας επιχείρησης με έντονη δραστηριότητα στον ξενοδοχειακό και τουριστικό χώρο.

Από τις πιο ενδιαφέρουσες ανακαλύψεις στην περιοχή είναι το νεκροταφείο γεωμετρικής - αρχαϊκής εποχής, στη θέση Ορθή Πέτρα (Αρχαία Ελεύθερα). Μέχρι σήμερα στη θέση αυτή έχουν ερευνηθεί περί τα 800 τ.μ. και ήρθαν στο φως σημαντικά ευρήματα. Ένα από αυτά είναι μια αδιατάρακτη ταφική πυρή, της οποίας τα υπολείμματα είναι σε πολύ καλή κατάσταση. Η πυρή ανήκει σε άνδρα, 30 ετών περίπου, και στην/στο σύζυγό του, και χρονολογείται στον ύστερο 8ο π.Χ. αι. Το μεγάλο σιδερένιο ξίφος του, τα σιδερένια μαχαίρα και η χάλκινη

αίμαξι δόρατος μιλούν σοφώς για την πολεμική του ιδιότητα. Η ταφική αυτή πυρή, όμως, επεφύλασσε: τον σκελετό άνδρα, 35-40 ετών, στο ΒΔ άκρο της. Η θέση του έξω από τα όρια της πυρές, η ασβαστική μνηστική στάση του, το γεγονός ότι ήταν άεφθαλος, άκαυτος και ακτιέρσιος οδηγούν στο ότι ο θάνατός του δεν προήλθε από φυσικά αίτια. Η επικρατέστερη ερμηνεία κλίνει στο ότι πρόκειται για εκτέλεση αιχμαλώτου μπροστά στην πυρή του πολεμιστή. Απλή εκτέλεση, τελετουργική εκδίκηση ή θυσία εξιλασμού; Η απουσία της δευροτομηθείας κεφαλής οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η εκτέλεση έγινε για αντίποινα.

Εδώ, λοιπόν, επιβεβαιώνεται ο Όμηρος, όταν περιγράφει τη δραματική σκηνή σφαγής αιχμαλώτων Τρώων μπροστά στην πυρή του Πατρόκλου. Η χρονική σύμπτωση της πυρές με την καταγραφή των ομηρικών επόν και την αρχή της ίδρυσης της πόλης-κράτους καθιστούν το εύρημα ένα από τα σπάνια σημεία αναφοράς στην ιστορία των ιδεών και των εθίμων της περιόδου. Δικαιώνεται έτσι και ο Αριστοτέλης ότι διένειθε του με τον Πλάτωνα, για το κατά πόσο ο επικός ποίησης περιγράφει την αλήθεια.

GRECOTEL
Τμήμα Πολιτισμού

